

MACIEJ ZIELIŃSKI

Redaktor naczelny 1997-2003

Profesor Maciej Zieliński obejmował stanowisko Redaktora Naczelnego „Ruchu Prawniczego, Ekonomicznego i Socjologicznego” w roku szczególnie bolesnym dla polskiej teorii prawa. W 1996 r. zmarł prof. Zygmunt Ziemiński, twórca poznańskiej szkoły teorii prawa, redaktor naczelny „Ruchu” w latach 1991-1996. Jeżeli przypomni się, że obu profesorów łączyła długotrwała współpraca naukowa, to nie trudno wyobrazić sobie, jak trudnego zadania podjął się nowy redaktor naczelny. Co więcej, moment, w którym prof. Maciej Zieliński obejmował funkcję, nie był dla polskiej nauki najlepszy. Z jednej strony realne problemy z finansowaniem szkolnictwa publicznego, z drugiej otwierające się dla pracowników nauki możliwości dodatkowego zatrudnienia sprawiły, że aktywność naukowa polskich badaczy wyraźnie spadła. Pomimo tej niesprzyjającej atmosfery dla nauki, prof. Maciej Zieliński podjął się zadania kierowania pracami Redakcji, z powodzeniem kontynuując dokonania swego Nauczyciela prof. Z. Ziemińskiego.

Prof. Maciej Zieliński sprawował funkcję redaktora naczelnego od 1997 r. do początku 2003 r. Pierwszym redagowanym przez niego zeszytem był zeszyc 1 z 1997 r., a ostatnim zeszyc 2 z 2003 r. Na początku swej kadencji prof. M. Zieliński energicznie kontynuował wzorem profesora Z. Ziemińskiego tradycję wydawania zeszytów monotematycznych i w krótkim czasie opublikowano trzy następujące zeszyty: „Wybrane problemy z orzecznictwa NSA” (z. 1, 1998), „Prywatyzacja przedsiębiorstw państwowych” (z. 2, 1998), „Problemy ludzi starszych” (z. 3, 1999). Ostatnim tematycznym zeszytem był zeszyc 2 wydany w 2002 r., a zatytułowany: *Prawo działalności gospodarczej po roku obowiązywania – ocena i wnioski*.

Pierwszą publikacją profesora M. Zielińskiego w „Ruchu” była recenzja zamieszczona w zeszycie 2 z 1964 r., dwa lata później zaś relacjonował w dziale „Sprawozdań” (3 z 1966 r.) przebieg uroczystości nadania Czesławowi Znamierowskiemu doktoratu *honoris causa*. Pierwszy jego artykuł we współautorstwie z Leszkiem Nowakiem, Sławomirą Wronkowską i Zygmuntem Ziemińskim – *O zagadnieniach teorii prawa* – ukazał się w zeszycie 4 w roku 1970. Kolejny jego artykuł, także we współautorstwie z Zygmuntem Ziemińskim i Sławomirą Wronkowską, zatytułowany *O sposobach pojmowania zasad prawa w prawie państwowym* wydany został w zeszycie 1 w roku 1974.

Pierwszy samodzielny artykuł M. Zielińskiego (*Informatyka prawnicza a pojęcie normy prawnej*) ukazał się na łamach „Ruchu” w zeszycie 3 z 1975 r. Następne artykuły to: *Obiektywność ustalenia faktów jako element praworządności stosowania prawa* w zeszycie 1 z 1979 r.; *Aspekty jasności prawa* wspólnie z Jolantą Jabłońską-Boncą w zeszycie 3 z 1988 r. Prócz tego prof. M. Zieliński opublikował na łamach „Ruchu” siedem recenzji.

W trakcie trwania kadencji redaktora naczelnego prof. M. Zieliński zamieścił w „Ruchu” dwa artykuły: *Wyznaczniki reguł wykładni prawa* – w zeszytce 3-4 z 1998 r. oraz wspólnie z Beata Kanarek artykuł: *Porządkująca faza wykładni prawa* (z. 3 z 2001 r.). Sporządził też kilkunastowierszową notatkę z inauguracji nowego czasopisma „Forum Iuridicum”.

Przedstawione powyżej informacje niewiele mówią o indywidualności prof. Macieja Zielińskiego tak przecież istotnej dla zespołowej z natury pracy Redakcji. Miałem możliwość współpracy z prof. M. Zielińskim i to nie tylko jako sekretarz redakcji „Ruchu Prawniczego Socjologicznego i Ekonomicznego”, ale również jako uczestnik seminarium magisterskiego prowadzonego przez profesora oraz jako jego doktorant, stąd pozwolę sobie na nieco bardziej osobisty ton w przedstawianej charakterystyce dokonań profesora M. Zielińskiego.

Prof. Maciej Zieliński należy do najwybitniejszych przedstawicieli poznańskiej szkoły teorii prawa, tego nurtu w ogólnej teorii prawa, który szczególnie dużo uwagi przywiązuje do ustaleń pojęciowych, krytycznej analizy tekstów naukowych, do konsekwentnej postawy metodologicznej obranej przez badacza. To podejście prof. Zielińskiego w sposób znakomity znalazło swój wyraz w relacjach prof. Zielińskiego nie tylko wobec mnie jako doktoranta (nieraz tekst w moich oczach kompletny, po uwagach Profesora nabierał blasku i połotu), czy w wspólnej pracy w Redakcji „Ruchu”, ale przede wszystkim wobec autorów w nim publikujących. Prof. M. Zieliński dużą wagę przywiązywał do adekwatności tytułu artykułu do jego treści, podkreślał wagę jasności formułowanych tez oraz precyzję przeprowadzanej argumentacji. Przy tym, co istotne, czynił to z dużym taktem i życzliwością wobec autorów. Jak pamiętam, na spotkaniach Komitetu Redakcyjnego często dochodziło do gorących dyskusji nad poszczególnymi tekstami, ich tytułami czy terminologią zastosowaną przez autora, przy czym zmiany zaproponowane przez redaktora naczelnego nierzadko bardziej adekwatnie oddawały myśl autora, aniżeli on sam chciał ją wyrazić. Warto również podkreślić, iż prof. Zieliński, będąc wielkim erudyta, a także człowiekiem z ogromnym poczuciem humoru, wprowadził znakomitą atmosferę w Redakcji.

Jeszcze silniej niż w pracy *stricto* redakcyjnej indywidualność prof. Zielińskiego przejawiała się w jego polityce redakcyjnej. Jako redaktor naczelny „Ruchu” prof. Zieliński, kontynuując linię redakcyjną swojego poprzednika prof. Zygmunta Ziemińskiego, ze szczególną pieczołowitością odnosił się do artykułów teoretycznoprawnych, zwłaszcza tych, które dotyczyły problematyki wykładni prawa. Podtrzymał ideę prof. Z. Ziemińskiego redagowania zasztytów monotematycznych, wśród których szczególnie zeszyt poświęcony problematyce osób starszych odbił się szerokim echem w środowisku naukowym. Jak pisał we wstępie do tego zeszytu: „Kontynuując swoją ponad siedemdziesięcioletnią działalność w służbie nauki, a więc w służbie człowieka, Redakcja ‘Ruchu prawniczego Ekonomicznego i Socjologicznego’ uznaje, iż jest nie tylko upoważniona, ale i zobowiązana do szczególnego uhonorowania ludzi ‘trzeciego wieku’ właśnie w roku 1999, który na całym świecie uznany został za rok Ich Święta”. Jako redaktor dbał o to, by treść zeszytu związana była z aktualnymi problemami nauki i życia społecznego kraju, co zresztą wpisuje się w wieloletnią tradycję „Ruchu Prawniczego, Ekonomicznego i Socjologicznego” angażowania się w publiczną dyskusję nad stanem państwa i jego prawa.

Nieodzownym jest w tym miejscu przypomnienie, że w okresie, w którym redaktorem naczelnym był prof. Zieliński, Redakcja przeszła ogromne zmiany organizacyjne. Kiedy zaczynaliśmy współpracę, Redakcja mieściła się w małym ciasnym pokoiku, w którym spotkanie całego składu Redakcji było ogromnym wyzwaniem dla nas wszystkich. Obecna siedziba jest zasługą prof. M. Zielińskiego, a zwłaszcza jego uporu i konsekwencji w zbieraniu funduszy i siedziby dla Redakcji „Ruchu”. W tym samym czasie nastąpiła również zmiana wydawcy czasopisma. Zamiast dotychczasowego wydawcy – Wydawnictwa Naukowego UAM – w rezultacie przeprowadzonego przetargu zadania wydawania „Ruchu” podjęło się Wydawnictwo *Ars boni et aequi*.

Chociaż okres redagowania „Ruchu” przez prof. M. Zielińskiego był stosunkowo krótki, to wpływ stylu pracy prof. Zielińskiego na Redakcję był niezmierznie istotny. I nie chodzi tu tylko o wpływ rozumiany jako kierowanie zespołem ludzi, lecz o przyjęcie pewnego sposobu podejścia do tekstów naukowych. Główną zasadą tego podejścia była zasada odpowiedzialności za słowo, zarówno autorów artykułów, jak i członków Redakcji. Przy tym zasady odpowiedzialności za słowo nie można traktować li tylko jako postulatu dobrej roboty redakcyjnej, ale jako postulat o znacznie szerszym zasięgu – postulatu rzetelnej, acz uczciwej postawy wobec autorów. Innymi słowy, parafrazując znaną regułę wnioskowania prawniczego *a minori ad maius*: jeżeli nie wolno było wykonywać pracy redakcyjnej niechlujnie, to tym bardziej nie wolno było nie szanować autorów. Myślę, że ta zasada oddaje w pełni charakter kadencji prof. M. Zielińskiego jako redaktora naczelnego „Ruchu Prawniczego, Ekonomicznego i Socjologicznego”.

Marek Smolak